

Pacsika Rudolf

Laca

Annak idején minden nap elkerékpároztam az előtt az amszterdami mozi előtt, ahol fél éven át játszották a *Sátántangót*. Látván a Lacát a film poszterén, néha elgondolkoztam azon, hogy egy holland művésznak — ha azt akarja, hogy áradjon belőle az abszurd — szívnia kell, de akkor se éri el egy-egy hazai kolléga inspirációs szintjét. Akkoriban a mégoly kiváló helyi művészek lázadozásait nem éreztem olyan hitelesnek, mint némely szentendrei kollégámét: a Laca étellel telítettsége közülük is kimagaslott.

A Laca azoknak az embereknek az ellentéte, akiket energia-vámpírnak nevezünk.

Elég vele meginni egy kávé, és már nem maradhatsz neutrális.

Kiáradó, explozív ösztönössége többek számára forrás, sőt része valami szimbionális alkotói módszernek, ahol — intellektualitása ellenére — jobbra ő szállítja a primitív, a barbár, az emocionális alkotó szerepét.

Számomra minden megnyilvánulása ugyanarról szól. Nála a feltöltődés és a kiáramlás szinte megkülönböztethetetlen. Talán ezért is mindegy, hogy fest, zenél, filmez, performál, ír vagy *kocsmában* ül.

Az utóbbi esetben például többen aggódva figyeljük azt a költséget, ahogy a Laca megvendégel mindenkit a kávézóban. Pedig e közösségépítő gesztus is része annak a személyességnek, ami minden alkotásában jelen van.

Ahogy a színpadot vagy a kiállítóhelyet, úgy a kocsmá terét is képes betölteni egyéniségével. Szinte minden jelenlévő részévé válik az általa kiszélesített kommunikációnak.

„Maguk a maffiától vannak?” — szól át a szomszéd asztalnál ülő férfiakhoz, miközben fiatal hölgyekkel beszélget. Aztán a pincérrel mesélteti el az életét. Közben egy nagydarab, kigyúrt kopasz férfi nőjének a mellére tesz hangosan megjegyzést. A hústorony bármelyikünket laposra verné valami hasonlóért. A Laca nem csak megússza a dolgot, hanem elmeséli neki a Munkácsy-díját, a Bizottságot, azt, hogy ő bezzeg rajta volt a Village Voice címlapján, a gyerekeit, meg mindent, ugyanúgy, mint bárki másnak még aznap este.

Ahogy a motívumok és képi megoldások ismétlődnek a festményein, úgy hallok ismétlődni a történeteit is. Olyan, mintha csak őróla volna szó, holott igazi empátiával képes figyelni bárkire és sok év eltelte után is pontosan emlékezik emberekre.

A beszélgetésekben napszaktól függetlenül hömpölyög profán és szakrális, dadaista nihilizmus és a világerő, a kultúráért aggódás, műveltség és ösztönösség, önpusztítás és életszeretet, ahogy az alkotásoknak is dinamikát ad az erotica ikonikus ábrázolása, az invenció és az intuíció, az expresszionizmus és az emelkedettség, a teatralitás és a performance keveredése.

A beszélgetések közben elhangzottak ugyanúgy átranzponálódni a műveiben, mint a Penck, Enzo Cucchi, Tóth Menyhért, Ámos Imre, Vajda Lajos művei jelentette élmény. Nyitottságára jellemző, hogy érdekes módon saját epigonjai is kreatívan hatnak vissza rá.

Így válik a frissen elköltött gázi is részévé annak az energiaáramlásnak, ami a további alkotásban segíti őt.

Az *újonnan* születő művek aztán újra megadják az anyagi lehetőségét — a társadalom számára látszólag haszontalan — idealista életmódnak.

